

Zora vstaja dela se dan, ker Radion pere sam!

RAZUMNA MICA

Razumna Mica uživa svoje življenje. Ne muči se z žehtanjem ali krtačenjem, za njo dela Radion. Radion sam? Ja!

Perite tako:

»Raztopite Radion v mrzli vodi, denite poprej namočeno perilo v to raztopino, kuhajte 20 minut, nato pa izplahnite!«

Perilo je čisto in snežno belo! Drgniti in krtačiti je nepotrebno, ker perilu in rokam samo škodi in — se postane mogoče lepši od tega?

Radion, idealno pralno sredstvo varuje perilo!

Metoda izvenšolskega dela učiteljic v dekliških krožkih.

(Predavala na prvem izobraževalnem tečaju pov. UJU tov. Josipina Dolganova. — Snov za obravnavo v krožkih okrajnih učit. društev.)

Glavni smoter ženskega gibanja je bilo že od nekdaj ženska izobrazba.

Sprva so ženske zahtevale tako izobrazbo, ki bi jih pripravila za javne poklice. Sila življenja jih je privedla do spoznanja, da je potrebna tudi za ženske vsestranska izobrazba za vsakdanje življenje.

Spočetka je bilo žensko izobraževanje konfesionalno ali pa strankarsko politično. Politične organizacije so vzgajale žensko samo za politične svrhe. Ženska verska udruženja so imela več smisla za žensko izobrazbo, ki jim ni bila le sredstvo. Strankarske organizacije so imele namen, da so si ljudstvo politično prirojile v duhu njihovega svetovnega naziranja. Organizacije pa bi imele več uspeha, ako bi se združili njihovi strankarski cilji z bistvom ženskega življenja. To nam je dokaz, kako velike važnosti je izobrazba za ženske, da je izobrazba njena notranja, bistvena potreba in da je hvaležna osebnostna potreba za vsakogar, kdor hoče pomoči tej njeni potrebi. Tudi kmetska in delavna žena ima tako naravo in naša dolžnost je, da se s to naravo združimo in ji po svojih močeh pomagamo se razvijati.

Ni naša naloga, da samo razmotrivamo in govorimo o teh problemih, pač pa je naša dolžnost, da se takoj lotimo dela, t. j. izobraževanja kmetskega ljudstva, še najbolj izobrazevanja kmetskih deklet.

Ze letošnje leto bodi naša naloga, da začnemo zbirati mladenke izven šole. Privabiti jih hočemo k sebi, postati jim hočemo prijateljice, svetovalke. (Malodušne, bojazljive tovarišice se bodo izgovarjale, potem nismo nič proste, druge zopet, jaz hočem biti po šoli prosta, tretja, kdo bo občeval s kmetskimi dekleti. Proč z malodušnostjo, proč z vsemi izgovori, ker niso upravičeni!) Pokažimo, da ljubimo res svoj narod, da znamo ceniti narodno svobodo, objemimo z enako ljubeznijo mlada dekleta brez razlike, ne glede na to, ali so bogata ali so uboga, objemimo mladino, ki nas potrebuje, ki nima nikogar, da bi dal zmisla njenemu življenju.

Narodna zavest, brez ljubezni do priprostega naroda, ni narodna zavest. Vsaka izmed nas mora postati že letos socialna mati vse ženske mladine izven šole, katera je pripuščena sama sebi, ki nima gnotnih sredstev, da bi obiskovala nadaljevalne šole in učne zavode. Dajmo tej mladini resnega poka za življenje, da si bo lahko pomagala v vsem, kar ji pride v življenju nasproti. Vzgojimo narodu dobrih mater in gospodinj in srečen bo. Najvišja naloga žene je, da daje življenje in ga ohrani. Največje kulturno poslanstvo pa je, da ščiti življenje in mu da zvišenejši smisel.

Vsi se teoretično zavedamo te svoje naloge ali potrebo je, da se domenimo, kako bi te svoje dolžnosti uresničili in udeležili, in sicer takoj že letos.

Kako naj privabimo dekleta in jih združimo v izobraževanju? Tega ni mogoče kar naravnost določiti! V posameznih krajih bo začetek tega zbiranja različen, morda neza dovolj, morda celo ponestručen, a ne obupati. Narava je žensko obdarila z iznajdljivostjo. Le malo poguma, zavesti, požrtvovalnosti in ljubezni in uspeh je gotov. Več je načinov s katerimi združujemo dekleta, najbolj važni so pa sledeči trije:

a) Privabimo dekleta v svojo bližino s tem, kar jih najbolj zanima, n. pr. ročna dela itd. Dandanes so kmečka dekleta vsa navdušena za ročna dela, z njimi jih bomo najprej privabile. Kadar so okrog nas, začnimo z njimi razgovor. Kmalu bomo spo-

znale iz njihovega razgovora njihove želje in zanimanje. Odgovarjamo jim na njihova vprašanja ljubeznivo, dostavimo še vse ono, kar še spada neposredno k predmetu o katerem se suče razgovor. Ko smo si tako pridobile vsaj nekaj deklet, povabimo po teh še druge.

b) Poizkusimo priti v stik z dekletom, ki ima pri drugih največ veljave in vpliva. Povabimo jo v nedeljo popoldne z vsemi njenimi prijateljicami v šolo ali kam drugam, mogoče na kak vrt, na kratek razgovor. V tem slučaju jim razložimo svoj načrt, povemo jim o ženski samoizobrazbi, ki je potrebna vsakemu dekletu, če hoče postati kdaj dobra mati in gospodinja.

c) Poizvedemo pri najbolj uglednem dekletu, kaj dekleta najbolj zanima. Povabimo jih po tem dekletu v šolo, podajmo jim o istem predmetu nekako sliko, razgovorjamo se potem še o tem predmetu z njimi. Povabimo jih drugič. Same naj določijo čas in snov za prihodnji razgovor. V navadnih razmerah bo drugi način najuspešnejši.

Tako bi se ustanovili

dekliški krožki,

ki bi se sestajali poleti redno v nedeljo po večernicah, ker takrat so vaška dekleta res prosta. Izogniti se moramo vsakemu nesporazumljenju, misliti moramo na vse ovire, ki nam lahko pridejo nasproti z našimi nameni, da jih odstranimo. Izogniti se moramo vsakih osebnostnih razgovorov.

Najbolj primeren prostor za krožke je razred v katerem poučujemo. V krajih, kjer so učiteljice priljubljene, se bodo dekleta takoj odzvala. V krajih pa, kjer je prepad ali celo odijoznost med učiteljicami in ljudstvom, tam je delo nemogoče, kjer ni spoštovanja tudi ni zaupanja.

Ljudstvo sodi učiteljico po njenem občejanju z ljudmi, po njenem smislu za ljudsko življenje in potrebe, po prijaznem ravnanju z otroci, po uspehih v šoli, ki jih upoštevajo ljudje, ni pa treba, da bi jih upoštevala uradna inspekcija. Sodijo jo pa tudi po njeni morali, po njenem razumu, ter po vseh njenih zmoglostih in svojstvih, ki naj bodo lastna zdravi, delavni ženski, ki ne živi le zase, ampak ki so ji tudi mar ljudski interesi.

Obsojajo nedemokratično učiteljico, ki je brezbržna za ljudske interese. Učiteljica, ki bo hotela uživati spoštovanje, ne sme nikoli rabiti izraza: »Meni se ne ljubi,« kar se včasih sliši. Naše kmetsko ljudstvo visoko ceni resnost in zaničuje vse, kar ji nasprotuje.

Marsikatera učiteljica ima dobro voljo, tudi zmoglosti ima, ali s pretepanjem in psovanjem otrok, ki ga izvršuje v svojem neravnem stanju, si pokvari priljubljenost in ime.

Kako naj zaposlimo dekleta?

Spočetka se moramo ozirati na njihove želje. Iz njihovih razgovorov in iz njihovih vprašanj bomo posnele, kaj jim je najbolj pri srcu, kaj jih najbolj zanima. Vzemimo to podlago, dopolnimo vse to z vsem, kar spada še zraven, da bo podajanje snovi sistematično in dovršeno. Po podajanju se začne razgovor. Pri tem dobimo že novo snov za prihodnje podajanje. Po podajanju naj dekleta takoj spoznajo, da prihaja iz notranjega prepričanja, doživetja in izkustva, da ni samo abstrakcija brez krvi. Le čutstva zbude zopet čutstva in osebnost zopet osebnost. Glavni namen nam je izobrazba, ki se udeležuje, ne pa okorelo znanje.

Kakšen naj bo ton?

Priprost, ne šolski, ne pridigarški, pač pa družinski in občevalni, tako da ga razume vsaka članica krožka. Izogibajmo se tujk in preprostemu ljudstvu nedostopnih izrazov in fraz.

Po podajanju sledi razgovor.

Odgovarjamo na vprašanja s prijaznostjo in prisrčnostjo. Vsakokrat vzemimo kako ročno delo, o katerem jim povemo, kakšno mora biti, da odgovarja okusu in praktični uporabi. Pripovedujmo jim o barvah, priporočajmo jim domače slovenske uzorce. Ne zaničujemo, ali bolje rečeno, ne kritikujemo, ako si je dekleta izbrala prežive, neokusne barve, ampak skušajmo jih usmeriti s prijazno in dostojno besedo v estetsko smer. Decela naj izgine izraz: »to je kmečko« ali »to so kmečke barve«, ker s takimi in podobnimi izrazi jih odbijemo za vedno. Vaška dekleta so zelo občutljiva ob takih izrazih, imajo dober čut in znajo tudi prezirati in celo na grdb način. Svetujem vam, da se izognemo vsake prezirljive besede, vse se da obrniti na lep in takten način. Ko si dekleta pridobimo, nam bodo vse potrdile in storile kot bomo hotele in rekle. Z netaktnimi besedami obudimo v njih upornost, mržnjo in krožek je lahko razprt z odijoznostjo učiteljice.

V jesenski dobi smo si pridobile dekleta, v tem času so se vršili krožki le ob nedeljah in praznikih. Potem pa pride zima. V tem času priredimo

sistematičen tečaj,

ki bi se vršil tudi ob delavnikih. Število ur tedenskega tečaja naj se ravna po številu učiteljic, ki bodo sodelovale.

Kako naj bi se dekleta vzgajala v krožkih?

Vsa podajanja, razgovori, delo, čtivo se mora sukati okrog njihovega doma. Zainteresirati jih moramo za njihovo bodoče življenje. Predočiti jim moramo, kaj je mati v hiši, njene dolžnosti, vzgojo otrok, kakšna mora biti dobra gospodinja, kaj vse mora vedeti in znati, če hoče biti kos svoji nalogi, dolžnosti do poslov, pravilno razdelitev dela, red v hiši, negovanje dojenčka in bolnikov.

Prvo naj bi bilo podajanje snovi, temu sledi diskusija. Potem naj bo ročno delo. Vmes čita učiteljica kak zanimiv odstavek iz gospodinjstva, iz ženskega časopisa ali o stvari, ki spada k predavanju. Pozneje naj se uvede tudi čtivo literarne vrednosti, primereno in koristno zanje.

Čitajmo z njimi gospodarske liste: »Kmetovalec«, »Sadjar«, »Zdravje«, »Mati in gospodinja« itd. Razložimo jim to, česar ne razumejo. Zelo važna je razlaga neznanih pojmov in besed, ker le na ta način jih dovedemo do tega, da se bodo učile v vsebino gospodarskih in gospodinjstvih listov, ki jim donajajo veliko lepih nauk. Veliko kmečkih hiš ima te liste, ampak polovica jih morda niti ne čita, ker jih ne razume. Ker je takih listov v vasi več, lahko vzamemo enega izmed teh listov kot skupno čitanko ter prinese vsaka list s seboj. List se čita skupno in razpravlja o stvari. Prvi list, ki ga bomo čitale z njimi, nam bo dal mnogo dela, ker bo dosti pojmov in besed nejasnih. Čtivo v ljudski šoli je tako prikrojeno, da nima nikake zveze z poznejšim življenjskim čtvom. Zato pa tudi pošolska mladina nima veselja do strokovnega čtiva, ker ga ne razume.

Učna snov, ki naj bi se jemala v dekliških krožkih, mora biti taka, da daje navodila delu in življenju kmetske ženske v določnem času.

Prva podajanja naj bi bila usmerjena po njihovi želji. Te njihove želje se bodo vedno širile in napolnile zedinile s tisto snovjo, ki smo si jo začrtale v svojem programu.

Takoj v jeseni prilagodimo svoja predavanja in svoje razlage konkretnemu življenju in delu kmetske žene. Strokovni časopisi so

temu primerno usmerjeni in nam bodo dobro došli kot čtivo ter za podajanje. Po končanem sestanku se določi snov za drugo nedeljo, obenem se ponudi učiteljica, da je pripravljena razložiti tudi posameznim dekletom stvari, ki jih potrebujejo, a ne razumejo.

Ako hočemo imeti uspeh pri naših krožkih, je treba da se uživamo v razmere kraja. Poznati moramo pomanjkljivosti in napake v družinah, socialne in gospodarske razmere, čutiti moramo vse življenje deklet. Šele potem bomo sestavile lahko krajevnim razmeram primeren, za nas uspešen načrt, za obiskovalce krožka pa zanimiva podajanja. Od začetka ne moremo imeti za vse kraje enakega načrta. Glavna ovira je, da so nekateri kraji vsled slabih šolskih uspehov popolnoma kulturno zaostali. Kraji pa, kjer imajo dekleta podlago iz osnovne šole, tam bo začetek lahek. Znanstvena podajanja v kulturno zaostalih krajih na prvi mah ne bodo uspela, v takih slučajih morajo biti podajanja prilagojena in za družine življenjskega pomena. N. pr. Porabimo kako priliko kužnih bolezni, ki istočasno vznemirjajo družine in pa bolezni, ki smo jih opazili pri otrocih in dajejo skrb materam. Ko smo opisali bolezen, dotaknimo se tudi znanstvene strani. Od tod preidemo lahko na človeške organe in splošno zdravje. S tega lahko preidemo potem na zdravju škodljive elemente. (Alkohol, nikotin). Vzemimo potem elemente, ki so zdravju neobhodno potrebni — kakor zrak, prežračevanje, snaga, hrana. Vsako podajanje rodi že temo za novo podajanje. Pri vsakem podajanju vzemimo kako ročno delo, ki bi bilo potrebno za kmečko hišo. N. pr. vzemimo zavese, kakšne naj bodo zavese, da ne ovirajo prežračevanja, da ne vzamejo sobi preveč svetlobe, kakšne zavese so primerne za majhna kmečka okna, iz kakšnega blaga naj bodo, da se lahko perejo in kako jih okrasimo? Drugič zopet prte... itd.

Jesen bo prinesla sadje, uporabimo tudi to priliko. Pri vsakem podajanju povejmo nekaj o rabi sadja. Prvo bi bila češpljeva marmelada, preprosto sušenje sadja na štedilniku, kjer ni češplj povemo lahko kaj o jabolčni marmeladi, shranjevanju sadja čez zimo itd. Pri tem pristavimo tudi o gnilobnih glivicah, o njihovem postanku in širjenju. O plesnivih omarah, o vlagi, kako zatremo plesnobo z žveplanjem, osuševanjem in prežračevanjem. Pri vsaki uporabi in pri vsakem gospodinjstvem opravku se moramo dotakniti tudi znanstvene strani, vendar ne več in ne manj, kakor daleč sega znanje deklet. (Konec prihodnjic.)

Pokret učiteljic.

—ž 1. t. m. se je vršil v Ljubljani na šentjakobski šoli sestanek poverjenic »Društva učiteljic«, kojega glavni namen je bil okrepiti organizacijo ženske prosvete: 1. učiteljic samih, 2. ženske mladine in 3. odraslega žensstva. V kolikor nam niso dane smernice po programu ljubljanskega poverjeničstva UJU, se je določilo sledeče: Iz primerno izbrane literature naj si učiteljice pripravijo predavanja za samoizobraževalne tečaje učiteljic, za samoizobraževalne krožke učiteljstva, za dekliške krožke in gospodinjstve tečaje ter za sestanke z odraslim žensstvom. Dolžnost poverjenic je, da v svojih okrajih skrbijo za izvedbo sprejetega delovnega načrta. Za velikonočno zborovanje naj si vsaka poverjenica, oziroma njena namestnica pripravi kratko poročilo o vsem, kar se godi pomembnega v življenju in delovanju učiteljic dotičnega okraja. Zato prosimo sodelovanja vseh ter opozarjamo posebej tovarišice iz brežiškega, litijskega in logaškega okraja, odkoder pogrešamo odziva, da ob priliki učiteljskega zborovanja ali na krožkih tudi v tem pogledu kaj pozitivnega ukrepanja. Uverjene smo, da je dovolj idealno stremečih, delavnih učiteljic povsod, vemo

pa tudi, koliko ima učiteljica pretrpeti in se boriti ob neugodnih razmerah. Tem večja škoda, če se kljub temu velika večina naših tovarišic ne zaveda pomena organizacije in samopomoči. Ni škoda organizacije »Društva učiteljice«, škoda je stotin učiteljic, stotin inteligentnih žen, ki razdvojene, same hodijo svojo težko pot, mesto da bi si združene v medsebojni pomoči lajšale in lepšale to pot v korist in srečo sebi in drugim. Opozorjenam na tudi one tovarišice, ki morda danes ne čutijo potrebe pridružiti se nam, da pride lahko čas, ko se bodo kesale, da so zapuščale naš prapor in se odvrčale od naših skupnih idealov.

Pojdite v planine

in na smuk. Ne hodite pa brez pristnih Brajerjevih smučskih čevljev ali pa brez pristnih Brajerjevih »gozdarjev«!
J. BRAJER, Ljubljana, Breg štev. 1.

Naše izvenšolsko delo.

MLADINSKI KROŽKI.

Dasi samoizobraževalno delo učiteljstva veselo napreduje, ni pravega toka v razvoju naše kmetijske delovne šole in v oživiljenju dekliških in mladeniških krožkov. Razen nekaterih redko sejanih nastavkov ne moremo ničesar pokazati v tem pogledu. Šele prvi pionirji so poskušali zastaviti prve lopate v zemljo. Kakor so njih uspehi razveseljivi in spodbujajoči, vendar se število teh novih tvorb izgubi spricho popolne nedelavnosti ogromne večine učiteljstva v tej smeri.

S trditvijo, da je šola vse in da ima v šoli učitelj več kot dovolj dela, se marsikdo izogne vsakemu drugemu udejstvovanju med ljudstvom. Nočemo razpravljati, ali je res tako s šolo. Nekaj pa moramo priznati brez ovinkov: osnovna šola je otrok svoje dobe. Tega otroka je rodilo zmagojuče meščanstvo in mu je vtisnilo svoj pečat. Zato pa osnovna šola ni taka kot bi morala biti, se ne izplača tako, kakor bi bilo želeži že zaradi velikih izdatkov zanjo. Osnovna šola je posebno na deželi tako tuja vsemu življenju, tako nepraktična, tako malo v zvezi s potrebami ljudstva, da je klic po reformi vedno glasnejši.

Poglejmo samo, s kako vnemo prihajajo mladeniči in dekleta h kmetijskim oziroma gospodinjskim sestankom, kjer jih prirejajo naši najpožrtvovalnejši tovarišiči(ice), pa bomo razumeli, kako nedostatna je osnovna šola v današnji obliki. Naša važna naloga je, da pomagamo razbiti staro šablono, ker postaja škodljiva. Utrjeti moramo novo pot, biti moramo pravi reformatorji, praktični ljudje, ki se ne drže starih oblik. Prehiti moramo staro vino v nove posode. Nič ni večnega na svetu, še bogovi so padli. Človeštvo ubira nove poti, išče izhoda iz vsega, kar ni v tesni zvezi s potrebami življenja. Tudi propaganda za šolsko reformo ni nič drugega kot posledica nujne potrebe, da bodi pouk praktičen, to se pravi, da posegaj v ono življenje, ki človeku omogoča in lajša obstanek, posegaj torej v produktivni proces. Šola ni nedotakljivi malik, šola ni sama sebi namen, ampak mora biti v službi človeka. Preko najbolj izumetničenih učnih metod, preko najbolj abstraktnih psiholoških eksperimentov vstajajo tu novi problemi, ki jih ne bo mogoče vedno prezirati.

Na deželi se nedostatki osnovne šole kažejo v smislu, ki ga ima mladina za mladeniške in dekliške krožke. Ista mladina, ki jo je bilo treba prej s pritiskom in z zakonom tirati v osnovno šolo, prihaja navdušena prostovoljno k predavanjem in razgovorom o kmetijstvu, o gospodinjsstvu, o vzgoji itd., kjer se o vsem tem učiteljstvo zanima. Dekliški krožek v Slivnici pri Celju je obiskalo prvič 5, drugič 15 deklet. Zdad jih je čez 30 in naši tovarišiči, ki tečaj vodita, se bojita novih priglaskov, ker bi jih bilo treba odsloviti. V Grahovem (logaški okraj) obiskuje tak krožek 8 deklet, dasi je tudi tukaj šele začetek. Tudi ponekod drugod vidimo iste pojave.

Mislimo, da so to stvari, mimo katerih ne moremo več. Med našim ljudstvom so nujne potrebe. Ako jih nihče ne čuje, jih mora čuti učiteljstvo. Če se še ni odtrgalo docela od naroda, če ni le plačan dinar, mora ljudstvu na pomoč. Ako ni nikogar, ki bi ljudstvu pomagal, moramo smatrati mi to za svojo sveto dolžnost. Osnovna šola ne zadošča več. Osnovna šola se mora preurediti in korak k temu je, da začnemo z onim delom, ki je nekoliko drugačne koristi kot pa — recimo — popisovanje... pasje dlake. Nikakor nečemo prevreči malikov čez noč in tudi osnovne šole nečemo podreti. Toda gluhi ne moremo biti več za nova vprašanja ljudske prosvete, ki silijo na dan. Kdor se skriva za šolo, ne dela tega vedno le radi svoje velike vestnosti. Ljudskemu učiteljstvu se odpirajo nova področja in prej ali slej bomo morali reševati nastajajoče probleme. Vse teži v preuredbo, vse kaže, da po starih, izvoženih kolovozih ne bo mogoče več naprej. Šablona se bo morala umakniti resničnemu življenju. Temu življenju se bodo morali prilagoditi ne le osnovna šola, ampak tudi učitelj in učiteljice. Veliko bo lje je, da te stvari sami preiskujemo in skušamo rešiti, kakor pa da se prej ali slej rešujejo preko nas in da stojimo ob strani kakor ljudje, ki vidijo, da nekaj ni v redu, pa ne vedo, kje in kako bi prišli in pomagali v kaosu.

K nam prihaja s trdimi koraki reforma šole. Obstoječa osnovna šola ne odgovarja več današnjim potrebam, kmetijske šole se

ne snujejo v zadostni meri, zato vstaja med nami dalekosežno prosvetno vprašanje. To vprašanje bomo morali rešiti — uvod k temu so mladinski krožki, kakršni so se začeli snovati in s katerimi bomo morali v nekaj letih posejati slovensko zemljo. Kar je bilo za razvoj Danske ljudsko vseučilišče, to bo za nas organizacija kmetijskih in gospodinjskih vzgojnih krožkov. To je važnejše prosvetno vprašanje našega ljudstva. Pripravljajmo se na njegovo rešitev. I. S.

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

NAŠI KROŽKI.

Vsa skepsa, ves pesimizem in omalovaževanje, mejeje ponekod skoro do zle volje, ni moglo ustaviti samoizobraževalnega dela med učiteljstvom. Krožki se razvijajo in poslujejo z večjo ali manjšo vnemo, ponekod naravnost vzorno in preko vsakega pričakovanja. Le redka so društva, v katerih se ne bi eden krožek že sestel na delo. Poročila osrednjemu odseku kažejo, da smo imeli v januarju že okrog šestdeset krožkovih sestankov, torej že dva na dan, med tem ko jih je bilo v decembru šele okrog trideset. Ako tudi prezremo dejstvo, da so se v nekaterih naših samoizobraževalnih stanicah storili samo prvi, začetni koraki, vendar lahko trdimo, da misel že zmaguje. V krožkih, kjer so prešli k sistematičnemu delu, je ideja naše samoizobraževalne akcije že toliko prodrla, da je ne bo več mogoče izkoreniniti. Število tistih, ki so videli v novem prizadevanju stanu napihnen balon, ki mora počiti čim prej na veliko radost vseh pesimistov, se manjša, naši delavni tovarišiči(ice) doživljajo v zvezi z prehodnim razočaranjem zadoščenje, da gremo nevzdržno naprej. Že davno smo prekoračili prvo stotino sestankov in nekateri krožki se sestajajo redno vsak mesec, saj imamo tu in tam že po šest, sedem sestankov za seboj.

Kar vidimo, ima svojo vsebino. Kdor je menil, da se je med učiteljstvom spet enkrat dvignil slavnostni vik in krik, prenasičen bombastičnih fraz, ki bodo izobnele v praznino, se je motil. Učiteljstvo, ki je misel objelo, je imelo trdno voljo, da jo vtelesi, da ji da življenje. Tu ni gruč frazerskih zanešenjakov, ki bi vpili v javnost radi vpitja, tu so realisti, ki vidijo razločno in ki imajo voljo. Ni še povsod naše delo v pravem tiru in ponekod še davno ne bo, toda drugod gre učiteljstvo naprej in dosega uspehe, ki jih nismo pričakovali.

Ako pa se samoizobraževalno delo razvija ugodneje kot je bilo pričakovati v dneh, ko so gromovniki vstajali, da je vse prežgoda, vse preneljeno, vse premalom premišljeno, kar se je nameravalo, je to znak, da je bilo potrebno in da se je pričelo nekaj, kar je samo čakalo, da se že sproži. Pravzaprav je bil temu dokaz že I. naš samoizobraževalni tečaj, h kateremu je prihitelo toliko udeležencev z vseh strani slovenske zemlje, da je že udeležba sama prepčila glasniko impotentne skepe. Ako ne bi stan žilno čutil potrebe samoizobraževalnega dela, se ne bi bil odzval prvemu klicu v akcijo. Poverjeništvu ni le izvršilo sklepa, ki mu ga je naložila delegacija, ampak je dalo izraza onemu, kar je že podzavestno živelo v širokih plasteh našega stanu, v vseh onih, ki jim ni zajel duha dih okostenosti in preuranjene ostarelosti.

Mislimo, da se danes učiteljstvo bolj in bolj zaveda pomena svojega novega dela. Stremljenja po poglobitvi našega znanja pri naša novega življenja v stan. Osveževalni kisik presnavlja organizacijo, dviga stanovsko zavest in samozavest. S samozavestjo se dviga tudi volja do udejstvovanja, volja, ki je bila trdo povezana spricho korupcije in gnilobe med nami samimi v polpretekli dobi. Hvala Bogu, zdaj smo že preko mrtve točke in bomo vsak dan bolj. Krožki pa bodo obrodili sadove, ki jih pričakujemo. I. S.

—oio Krožkove sklicatelje prosimo, da nam vrnejo navodila za delo po krožkih, če jih več ne potrebujejo. Imamo namreč nekatere krožke, ki jih nujno potrebujejo, nam je pa zaloga popolnoma pošla. Istotako se obračajo tovariši iz Srbije in Hrvatske s prošnjo, da jim predložimo ves dosedanji naš material za izobraževalno delo, ker vladajo za to našo akcijo tudi pri njih veliko zanimanje.

—oio Za uredništvo »Učit. Tovariša« ni treba pošiljati posebnih poročil o krožkovih sestankih, ker oskrbi to »Oio« sam.

—oio Delo po krožkih:

124. Ljutomer: II. 26. januarja. O renesansi in fevdalizmu. Prisotnih 12.

125. Stogovci-Apače: II. 29. januarja. Od 8 članov 6. O liberalizmu ter o delu na prihodnjem sestanku dne 23. februarja.

126. Litija: II. 19. januarja. Od 21 članov 10. O liberalizmu — in kritika liberalizma po Ušeničnikovi »Sociologiji«.

127. Sv. Ana v Slov. goricah. I. 12. januarja. Od 9 članov 8. Navodila in politični liberalizem. Prihodnji sestanek 12. februarja.

128. Sv. Rupert v Slov. goricah. I. 26. januarja. Od 10 članov 7. O izvenšolskem delu učiteljev, zlasti učiteljic, o obravnavi šolskih zamud po novih predpisih ter o delovnem programu krožka.

129. Novo mesto: I. 4. februarja. Od 45 članov 16. Navodila o delovni šoli.

130. Št. Vid nad Ljubljano: IV. 5. februarja. Od 28 članov 8. Politični in kulturni liberalizem in o delovni šoli. Prihodnji sestanek 14. marca.

131. Črensovc: I. 5. februarja. Prisotnih 5. Radi prepriče udeležbe se sklicje prihodnji sestanek v najkrajšem času.

132. Muta: III. 9. februarja. Od 14 članov 7. Zgodovinski razvoj liberalizma ter o renesansi in fevdalizmu.

133. Sv. Lovrenc na Pohorju: I. 9. februarja. Od 10 članov 5. Navodila ter štiri poglavja iz prve brošure.

134. Ptuj: IV. 8. februarja. Od 27 članov 20. Gospodarski liberalizem.

135. Borovnica: III. 31. januarja. Od 17 članov 12. Renesansa in fevdalizem ter politični liberalizem.

Učiteljski pravnik.

—š Ekskurendni pouk — nagrada. Izvršni odbor UJU v Beogradu nas je na našo urgenco obvestil, da je ministrstvo prosvete že otvorilo kredit za nagrade za ekskurendni pouk. Prizadeti tovariši (2) prejmejo v par dneh pripadajoče zneske za čas od 1. aprila do 30. junija 1927, ker smo obveščeni, da je računovodstvo že izvršilo nakazilo. Prijave za nagrade za ekskurendni pouk za čas od 1. septembra 1927 dalje so se predložile ministrstvu prosvete in upamo, da se tudi za ta čas otvori kredit v kratkem.

Galerija naših mož
se je pomnožila s sliko

Otona Župančiča
ob petdesetletnici njegovega rojstva

Velikost kakor drugih slik.
Cena 10 Din za izvod, z odpravo in pošt. 4 Din več.

Naročila sprejema in izvršuje
UČITELJSKA KNJIGARNA
— V LJUBLJANI —

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljskemu domu v Mariboru je daroval v spomin umrlega tovariša in sošolca Toneta Draščeka 50 Din tov. Hren v Stuedenih.

Stanovska organizacija UJU

POGAJANJA MED UJU IN EDINSTVOM.

Skupna seja pooblaščenecv UJU in Edinstva se vrši v četrtek 16. t. m. ob 15. uri popoldne. O rezultatu tega sestanka poročamo v prihodnji številki »Učit. Tovariša«.

Zborovanja krožkov:

— NOVOMESKI KROŽEK se sestane v nedeljo, dne 26. februarja 1928 ob 14. uri na deški osnovni šoli v Šmihelu Pridite vsi!

— SREZ SMARJE PRI JELSAH. Sentiški krožek ima svoj tretji sestanek dne 19. t. m. ob 10. uri v šoli v Šent Vidu.

Vabila:

— SLOVENJEBISTRISKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje dne 3. marca ob 10. uri na Pragerskem in ne ob 10. uri v Slovenski Bistrici. Predaval bo tov. Vranc o deškem ročnem delu. Je to sklep zadnje odborove seje. — Pl.

Poročila:

+ CELJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 5. januarja t. l. v Celju.

1. Situacijsko poročilo. Učiteljstva v okraju 164, članstva 160, udeležencev 128.

a) Tov. predsednik se spominja umrlega izredno priljubljenega okrajnega šolskega nadzornika vp ok. Josipa Zupanka.

b) Poroča o zadnji seji širjega sosveta v Celju in o množici aktualnih vprašanj, ki zadevajo šolstvo in učiteljstvo.

c) Sklepi in predlogi (tov. Volavšek).

Dogaja se, da oblastva silijo upravitelje k nabavi gotovih knjig in učil. Prosimo poverjeništvu, da ukrene vse potrebno, da se ta praksa ne izvaja več in se odločanje o nabavi prepusti učiteljski konferenci, ki je zato pošče veljavnem § 140. avstr. šol. in učnega reda edina kompetentna. Ministrska prepoved naj onemogoči špekulantom nadlegovanje prosvetnih oblasti za razpečavanje svoje robe, ki cesto ne odgovarja niti smotru, niti cen. Kdor hoče popularizirati svoje blago, naj se poslužuje svobodne konkurence.

Protestiramo proti omalovaževanju učiteljstva s tem, da ni bil pozvan v komisijo za reorganizacijo učiteljske izobrazbe niti eden osnovnošolski učitelj, čeravno osnovno-

šolsko učiteljstvo najbolj pozna dosedanjo hibe in ima na povoljni rešitvi tega vprašanja največji interes.

Rekonstrukcija učiteljske je polovična rešitev vprašanja. Zahtevamo odpravo učiteljske in kot splošno izobrazbo popolno srednjo šolo z maturo. Izražamo priznanje oni skupini komisije, ki je zastopala to načelo.

Izkustvo je pokazalo, da ni koristno preveliko število delegatov na glavni skupščini. Združeno pa je to tudi s stroški, ki jih malo društvo težko utrpi. Zato predlagamo zmanjšanje števila delegatov na ta način, da volijo delegate okrožja. Poverjeništvu prosimo, da predlaga ključ, izdela načrt spojitve društev v okrožja in da to društvom v pretres. Potnino delegatom naj bi poravnala društva po številni moči.

Sklep glede Čin. Saveza se odpošlje Zvezi državnih nameščencev v izjavo in pride na prihodnjo sejo širjega sosveta, da zavzamejo društva enotno stališče. (Sklep eksekutive pov. UJU).

Enako društveni sklep v zadevi postopka po čl. 13. poslovnika pov. UJU. (Sklep eksekutive pov. UJU).

Društvo sklene poslati pozdrav učiteljskemu društvu Kragujevac, ki zastopa isto načelno stališče.

Pridružujemo se resoluciji Kosmajskega učiteljskega društva, objavljeni v br. 84. »Narodne Prosvete«: »Odučno se izjašnjavamo protiv svih parada, praznih manifestacija, orientalske lenosti i drugih vrlo često besmislica govora o stvarima, koje nisu na dnevnome redu, i tražimo, da se na učiteljskim skupštinama raspravljaju samo aktualna pitanja staleške i stručne prirode.«

Enako pride na sejo širjega sosveta društveni sklep v zadevi Djačkega Doma, ker je pov. zavzelo v 29. številki »Učit. Tov.« drugo načelno stališče. (Sklep eksekutive pov. UJU).

Jasni računi so predpogoj dobrega prijateljstva. Zato zahtevamo načeloma in ne morda iz kakih drugih vzrokov, da pregledovalci računov tudi na glavni skupščini ne podpisujejo ničesar na slepo vero, ampak natančno pregledajo račune in premotrijo kritično vsa dokazila. Da bo pa to mogoče, mora biti zadevi odmerjeno dovolj časa. Dajlje zahtevamo, da priobči »Učit. Tovariša« računski zaključek in proračun centrale UJU vsaj 14 dni pred glavno skupščino s potrebnimi pojasnili, da bo na jasnem tudi tisti, ki ni več knjigovodstva.

Resolucije naj bodo dokument volje članstva in neobhodno potrebne informacije poverjeništvu. Zato priporočamo društvom, naj jih dajo na razpravo, dokler članstvo še ni utrujeno, in naj jim odmerijo dovolj časa. Resolucije niso privesek, ampak glavna stvar, zato ne hitite z njimi!

II. Samoizobrazba (tov. Gobec). Izmed 7 krožkov so zborovali doslej šele 3. Pozivljja k intenzivnejšemu delu.

III. Šolska reforma (tov. Kodrič). Nekaj misli o delovni šoli.

IV. Izvenšolsko delo (tov. Hajnsček). Navodila k izpolnitvi pol, ki naj podajo sliko tega dela v okraju.

V. »Poglavje iz individualne psihologije« je podal v obširnem, nazorno podanem predavanju tov. G. Šilih. Osvetlil je rezultate novih psiholoških raziskavanj, ki jih vzgoja mora upoštevati.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBLJANO-OKOLICO je imelo 7. januarja svoj redni občni zbor.

1. Situacijsko poročilo. Tov. predsednik poroča o seji širjega sosveta v Celju. Nato poda na njegovo željo tov. strokovni tajnik nekaj pojasnil o stanju Učit. tiskarne in o pogajanjih med pov. UJU in Edinstvom.

Slede letna poročila predsednika, tajniško in blagajniško. Sprejme se predlog učiteljskega društva za kranjski okraj, naj bi priredila okrajna društva Kranj, Kamnik, Litija in Ljubljana-okolica skupno pomladansko zborovanje, na katerem naj bi se razpravljalo o delovni šoli.

2. Statistika. V okraju je ? učiteljstva, v društvu je včlanjenih 222 tov., navzočih 158.

3. Samoizobrazba. Ker od društva doslej še ni bil določen zastopnik za samoizobrazbo, je poročal o delovanju krožkov tov. predsednik Oio. Omenja, da je doslej začelo delovati 5 društvenih krožkov, 3 se še niso zbrali. Pojasnjuje tudi pomen in delovanje krožkov.

4. Izvenšolsko delo. Tov. J. Grad je priporočal v obširnem in toplem referatu delo med ljudstvom. Tov. Lužar F. pa opozarja učiteljstvo na Mladinsko Matico, Tov. Kržišnik želi, naj bi se izdale knjige letos še pred zaključkom šolskega leta. V bodoče naj se pa izdajajo knjige do Božiča, da bo imel kolektorček, ki se namerava izdati, tudi kako vrednost.

5. Volitve. J. Macarol, predsednik; L. Kosova, tajnica; K. Likarjeva, blagajničarka; L. Tavčar, referent za samoizobrazbo; J. Grad, za izvenšolsko delo; J. Pleničar, za reformo šole; Cerut, odbornik; preglednika računov Kristan in Golobova.

6. Slučajnosti. Iz društvenega obrambnega fonda se votira za tov. Moderndorferja 1500 Din in za sirote umrlega tov. Čeha 500 Din.

Vsled krivice, ki se je zopet zgodila neki tovarišici po § 71., se sprejme sledeči predlog:

Poverjeništvu UJU se naproša, da nastopi takoj z vso odločnostjo in strogostjo proti krivicam, katere zadevajo neprestano člane po § 71.

Končno priporoča tov. strokovni tajnik čim večjo udeležbo pri prihodnjem občnem zboru Zveze državnih nameščencev za Slovenijo.